

Vz. Gekroonde dubbele L met lelie in het centrum
rondom: LOUIS XVIII ROI DE FRANCE

Kz: 10 CENT., muntmeesterteken haan, muntteken A (= Parijs),
graveur N. TIOLIER, rondom: GUYANNE FRANÇAISE 1818
1818, Ø 22 mm, 2,5 g, billon 200 ‰, gladde rand, 2.000.000 ex.

Frans Guyana

Het is een Frans overzees departement aan de noordkust van Zuid-Amerika met als hoofdstad Cayenne. Het grenst aan Suriname en Brazilië. Het is vooral bekend voor zijn Centre Spatial Guyannais van de ESA te Kourou. De euro circuleert er. Voor de landverdediging staat het 3de infanterieregiment van het Franse Vreemdelingen Legioen in. Het land bestaat grotendeels uit tropisch regenwoud. Alleen de kustgebieden zijn bewoond met slechts 231.000 mensen, grotendeels creolen (= mensen van gemengde Afrikaanse en Franse afkomst). In het binnenland leven sporadisch ook indianen.

De Fransen arriveerden in 1604 met de eerste nederzettingen. In 1637 werd Cayenne gesticht. Van 1795 tot 1805 werd Frans Guyana gebruikt als strafkolonie voor mensen die de oppositie vormden tijdens de Franse Revolutie. Er ontstonden zeer veel plantages waar voornamelijk slaven werkten. Het werd meerdere keren tijdelijk bezet door de Engelsen, de Nederlanders en de Portugezen. Frankrijk schafte de slavernij af in 1848 en dat betekende het einde van de economische bloei. Van 1852 tot 1945 was er nogmaals een strafkolonie (bagne) op Duivelseiland (Île du Diable) en Saint-Laurent du Maroni. Die werd opgericht door Napoleon III als reactie op de economische neergang. In 1801 werd het een kolonie van Frankrijk en in 1946 een overzees departement. Op 10 januari 2010 kozen de inwoners via een referendum voor handhaving van deze status. Van onafhankelijkheid was nooit sprake. Ze zijn vooral rooms-katholiek.

L'affaire Dreyfus

L'affaire Dreyfus was een gerechtelijk schandaal dat rond 1900 Frankrijk op zijn kop zette. De Joods-Franse officier Alfred Dreyfus (1859-1935) werd er valselijk van beschuldigd een spion voor Duitsland te zijn. Hij werd uit zijn rang gezet en in 1895 tot een levenslange gevangenisstraf veroordeeld die hij op Duivelseiland moest uitzitten. De werkelijke spion was echter Ferdinand Walsin-Esterhazy die een vuile rol speelde. Een nieuw benoemd hoofd van de inlichtingendienst van het leger, kolonel Picquart, kwam in zijn

onderzoek naar de zaak achter de werkelijke gang van zaken. Hij ontdekte de rol van Esterhazy en gaf dit door aan zijn superieuren. Vervolgens werd er alles aan gedaan om herziening van het proces te voorkomen, en het geheel in de doofpot te laten verdwijnen, om de “eer van de strijdkrachten” te redden.

De Franse schrijver Émile Zola bracht echter alles in de openbaarheid met een artikel op de hoofdpagina van de krant l’Aurore getiteld “J’Accuse...!” in 1898. Zola werd dan door de minister van Oorlog aangeklaagd wegens laster en veroordeeld tot een jaar gevangenisstraf en 3000 F boete waardoor Zola naar Engeland vluchtte.

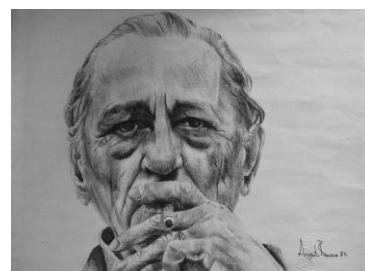

De ruines van de bagne op Duivelseiland

De Franse president Faure overleed in 1899 en zijn opvolger Loubet liet een ander licht schijnen. Het Hof van Cassatie vernietigde het vonnis van 1895 en in 1899 kreeg Dreyfus amnestie, werd vrijgelaten en kreeg zijn job in het leger terug. De affaire hield de politiek in Frankrijk voor lange tijd in de ban. Er was ook sprake van een haatcampagne tegen Dreyfus gedreven door antisemitisme en nationalisme. In 1908 werd er op hem geschoten maar hij overleefde de aanslag.

Papillon

Henri Charrière (1906-1973) was een Franse crimineel die in 1931 (naar eigen zeggen) onterecht veroordeeld werd voor moord en kreeg een levenslange gevangenisstraf te Saint-Laurent du Maroni en Duivelseiland in Frans Guyana. Hij trachtte negen keer te ontsnappen waarbij de laatste poging slaagde. Hij schreef er een boek over met als titel Papillon (zijn eigen bijnaam wegens een tatoeage op zijn borst) in 1969 dat semi-autobiografisch is: hij verwerkte er ook verhalen in van medegevangenen. Het werd een bestseller. Het boek werd verfilmd in 1973 door Franklin J. Schaffner met Steve McQueen in de hoofdrol. Een remake werd gemaakt in 2017 door Michael Noer.

De bagne te Saint-Laurent du Maroni

De rakettenbasis van Kourou

De lanceerbasis werd in 1964 door Frankrijk gesticht. In 1975 werd de ESA (European Space Agency) opgericht die gebruik ging maken van de lanceerbasis van Kourou voor het lanceren van de Arianeraketten, waarvan de eerste vertrok in 1979.

Kourou ligt slechts op 500 km van de evenaar en is daardoor voor de meeste lanceringen de gunstigste lanceerbasis ter wereld. Als gevolg van de aardrotatie krijgt een raket gelanceerd van op de evenaar een extra snelheid van 40.000 km/dag of 1666 km/uur bij lanceringen in oostelijke richting. Alle andere lanceerbasissen (Kennedy Spacecenter, Bajkonoer,...) liggen noordelijker en moeten die snelheid voor een deel zelf opbouwen en er brandstof voor meenemen. Een raket die bijvoorbeeld zou gelanceerd worden van op de Noordpool zou 0 km/uur gratis meekrijgen. Om deze reden hebben de Russen ook een lanceerplatform in Kourou gebouwd van waarop ze Sojoezraketten kunnen lanceren sinds 2011.

Cayennepeper (Capsicum annuum)

Cayennepeper is een van de vele soorten chilipepers en zijn vruchten worden gebruikt als specerij. Het is matig pittig. De soort komt van nature voor in Zuid-Amerika. Het dankt zijn naam aan de stad Cayenne. De Spanjaarden brachten de vrucht naar Europa, waarna deze in verschillende landen populair werd.

De munt

Van 1809 tot 1814 bezetten de Portugezen Frans Guyana. Het werd teruggegeven aan Frankrijk in 1818 tengevolge van het Verdrag van Parijs in 1815, waarbij Frankrijk na de Napoleontische oorlogen werd teruggebracht tot zijn grenzen van 1790. Mogelijk is deze munt een soort herdenkingsmunt uitgegeven ter gelegenheid van deze teruggave.

Bibliografie

Wikipedia, *Frans Guyana*, <http://nl.wikipedia.org/wiki/Frans-Guyana>

Wikipedia, *Dreyfusaffaire*, <http://nl.wikipedia.org/wiki/Dreyfusaffaire>

Wikipedia, *Papillon (boek)* [http://nl.wikipedia.org/wiki/Papillon_\(boek\)](http://nl.wikipedia.org/wiki/Papillon_(boek))

Wikipedia, *Papillon (film)*, [http://nl.wikipedia.org/wiki/Papillon_\(film\)](http://nl.wikipedia.org/wiki/Papillon_(film))

Wikipedia, *Centre Spatial Guyanais*,

http://nl.wikipedia.org/wiki/Centre_Spatial_Guyanais

Wikipedia, *Cayennepeper*, <http://nl.wikipedia.org/wiki/Cayennepeper>

